

Дзень вайсковай славы ў Магілёве

№ 19 (19)
12.09.97.

ДЗЕНЬ ВАЙСКОВАЙ СЛАВЫ Ў МАГІЛЁВЕ

НАД БЕЛАРУССІЮ ХМАРЫ, ХМАРЫ...

У мінулым нумары ТМ мы надрукавалі хроніку святкавання ў Магілёве Дня Вайсковай славы з 1991 г., з таго часу як гэты гістарычны дзень стаў здабыткам грамадскай свядомасці. Замаўляючы гэты матэрыял фронтоваму лідэру А. Федарэву, рэдакцыя нібы падводзіла рысу пад пэўным нацыянальна-адраджэнскім пераездам у жыццё мясцовых дэмакрат. Жыццё гэтак ніколі не было пэўным, бо заставалася нязначна ўсё час апазіцыйным, лаяліся нават і самі пэўныя. Таму і трывае, не сарам перад усім светам, такую ідэю, якая педзі не з большай настаяльнасцю, чым раней камуністы, працягвае нічыць усё, што хоць троху аддае беларускасцю.

Вось і падумалася, на грэх, што не здолеюць больш стомленыя і "заштрафаваныя" дэмакраты правесці адкрытыя імпрэзы ў памяць святых падзей роўнай гісторыі. "Над Беларуссю хмары, хмары..." — як спявае Ізяс Мухомар. І гэтыя хмары зашчэкаюць і цягнуць. Дзе ж узятэ тут сілы каб з дабрам у буды і ў святочным настроі збірацца разам пад бел-чырвона-белым сцягам для брацтвага рытуалу прыняцця. Прысягі не вернецца. Бацька-ўчыцне? Насуперак рэалізацыі ўладнаму супраціву. З год у год, дзень у дзень, гадзіна ў гадзіну...

Але ж людзі такія ў нас яшчэ ёсць! Гэтым разам, у мінулыя нядзелю, іх прышло да месца "апазіцыйнай рэзервацыі", вызначанай рашэннем гарыканкама, на пляцоўку перад ДК ЗИВ, 35 чалавек. Кароткі мітынг. Разгорнутыя сцягі. Рытуал прыняцця Прысягі, да якой далучылася светла 10 юнакоў. (А ўсіх, хто ад 1991 г. афіцыйна і пад асабістым роспіс прынялі Прысягу, у Магілёве 120 чалавек). Нешмат?

Але вельмі дарэчы зучалі на ўрачыстым мітынгу гістарычнае ўзгадка аб тым, што на Крэпінскім полі пад Воршаў маскоўскую арду захопнікаў сустрапа ўтрая меншая войска гетмана Канстанціна Астрожскага. Аднак перамагло. Як гаворыцца, было б за што змагацца...

Хочь яму, нашаму старадаўняму войску, было, як не падасца дзі-

ўным, лягчай. Вораг быў вонкавы, быў вызначаны і бачны, не хаваў намераў. А ў нас сёння навапа, што абрынулася на краіну, не вонкавая, а сваёя. Побач з намі, сярод нас, і ў нас саміх. Таму і так цяжка перамагчы яе, родную... Вось і паглядзі са здзіўленнем на ўрачыстасць з усіх вакоў ДК і прыдчненых яго дзярэй работнікі "ізаляганага

фронту". І, абодваць у бок вочы, малодзенькія маці хуценька запіхвалі ў леекавушы выдзяючых пасля заняткаў сваіх дзятак, што вучаць у школах і розных суртках аэстага і ўшых "очавае культуры" зусім іншую гісторыю зусім іншай, хоць і сваёй краіны. Над Беларуссю хмары, хмары... ГЕНАДЗЬ СУДНІК.

АДСУДЗІНІ ТЭЛЕВІЗАР

У старшыні магілёўскай філіі Аб'яднанай грамадзянскай партыі Валерыя Сівух ўпадзі забралі тэлевізар. Напомнім, што раней суд наклаў на яго штраф за "арганізацыю несанкцыянаванага мітыngu" у Дзень Канстытуцыі. Геранны ўчынак па адняццю тэлеапарата ажыццявіла судовы выканаўца Цэнтральнага райсуда Людміла Нікіціна. Начальства не адпускала жанчыну ў адпачынак, пакуль тая не прынясе ў пакрыццё штрафну "хоць што-небудзь". Сымон ГЛАЗШТЭЙН.

ЗВЕСТКІ З РЫНКУ

Жанчын вучылі плаваць

У магілёўскім Тэхнічным ліцэі прайшоў семінар для жанчын, якія маюць намер заняцца прадпрымальніцтвам. Семінар арганізаваў Тэорыі Цэнтр СО-UNTERPART, што базуецца на Украіне.

Асноўнай ідэяй семінара была тая, што людзям патрэбна "умець плаваць". І тады жыццё не будзе падавацца часам такім безнадзейным. Іншымі словамі, трэба ўмець зарабляць грошы і правільна іх выкарыстоўваць. А лахалікі такіх магчымасцяў найменш у жанчын, бо яны становяцца, як правіла, першымі ахвярамі бесперсцоў, яны і правільна цікавасць да асноў прадпрымальніцкай тэорыі. А пасля 5-ці дзён вучобы многія з іх самастойна склалі бізнес-планы для сваіх камерцыйных ідэй.

Прымаць сваёасаблівы экзамен у нашых будучых бізнес-мэншаў прыехаў са Злучаных Штатаў прафесар Каліфарнійскага ўніверсітэту Уільям Мэліно. У інтэрв'ю нашай газеце ён адзначыў, што прыёмна

ўражаны гатоўнасцю нашых жанчын пайсці па цяжкім рынковым шляху, з адольнасцю некаторых удзельніц семінара ён назваў проста бліскучымі. Гэта натхніла прафесара і на такое прадбачанне, што найбольшыя перспектывы беларускай эканомікі палігаюць менавіта ў развіцці малага бізнесу. Як гэта ёсць у ЗША, дзе 85 адсоткаў працоўных месцаў краіне дае малы бізнес.

Перад жанчынамі-слухачкамі выступілі таксама добрыя спецыялісты ў галіне сучаснай беларускай эканомікі і гаспадарчага права. Яны адзначалі, што ў нас рынкавым структурам месца, на жаль, адведзена на самай узбочыне гаспадарчай прасторы. Аднак магчыма, што менавіта жанчынам, з іх упартасцю і іншымі выдатнымі якасцямі, удалася перамагчы і жорсткую рынкавую напругу, і ўмовы існавання, што стварыла ўсім нам палітыка так званага "рынкавага сацыялізму".

ІВАН ЗАСАДА.

РАННЯЯ ПРАКТЫКА

Чатырох выкладчыкаў нямецкай мовы і дваццаці шэсці — англійскай не хапае ў школах Магілёва.

Пры маленькіх настаўніцкіх заробках людзі, што ведаюць замежную мову, ідуць зарабляць у камерцыйныя структуры. Таму гарадское ўпраўленне адукацыі вымушана пайсці на неардынарны крок: запрашаць на выкладчыцкую працу друкатурніцкую мясцовай філіі Лінгвістычнага ўніверсітэта.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН.

УВАГА: ПАДПІСКА

Знаёмім чытачоў з некаторымі выданнямі Беларускага Гуманітарнага Фонду "Наша Ніва", аб дзейнасці якога мы паведамлялі ў папярэднім нумары ТМ. Каб замовіць патрэбную Вам кнігу, неабходна пазначыць суму праз пошту пералічыць на наступны рахунак: БГФ "Наша Ніва" р/р 3015201930039 "Гарант", філія АКБ "Поиск", г. Менска, код 987. Не забудзьцеся на паштовай квітэнцы ў сектары "Для пісьмовага паведамлення" ўказаць назву кнігі, Ваш дакладны паштовы адрас і, калі ёсць, тэлефон.

Звяртацца можна праз пошту: 220085 Менск, а/с 5, Віталь Супрановіч. Тэлефон для кантакту (8-017)-2-31-04-08 у працоўны час.

ГАРТ. СІАЮ БЕЛАРУСЬСКІХ ПАТРІЁТАЎ

Гарт. З успамінаў пра Сіаю Беларускай Патрыётаў (Глыбокае, Паставаў, 1945-1947 гг.). Сіаю Беларускай Патрыётаў — гэта падпольная маладзёжная арганізацыя, якая ўзнікла ў 1945-м годзе сярод студэнтаў паддагачных вучэльняў Глыбокага і Паставаў. Спачатку гэта былі суполкі. Яны склапілі стыхійна — як рэакцыя на вучэльні на пасляваенную русіфікацыю Беларусі. 8-га лютага 1947-га году СБП быў разгромлены большасцю карнымі органамі. Большасць атрымала 10 гадоў пазбаўлення волі... Агульная сума — 66 тыс. рублёў (кошт кнігі 58 тыс. руб. + кошт перасылкі 8 тыс. руб.)

ФІЛІСТОВІЧ. ВЯРТАНЬНЕ НАЦЫЯНАПІСТА

9-га верасня 1951-га году пад Маладзечнам прызначылі парашу-тыст... Яго аданай любоўю была Беларусь. Яго адзінай стыхіяй было змаганне за яе волю і незалежнасць. Сёбры парашу-тыста Янку Філістоўскага з Кастусём Каліноўскім, суайчыннікі ніколі не чулі ягонага імя... Цэлы год, хаваючыся па вёсках і лясках, Філістоўскі наладжваў беларускае нацыянальнае падполле, ствараў сваю вайсковую групу, выдаваў у лесе газету "Жыве Беларусь". 5-га верасня 1952-га году органы МГБ правялі аперацыю супраць групы Філістоўскага... Новую кнігу складаюць дакументальныя сведчання. Яна пабудаваная ў форме п'есы — закрытка суда над патрыятам, але ўсе словы гэтай п'есы ўзятыя з рэальнасці. Агульная сума — 34 тыс. рублёў (кошт кнігі 28 тыс. руб. + кошт перасылкі 6 тыс. руб.)

Беларуская служба Радзёй Свабоды

Новае хваці, пастаянны час, змяненая Свабода (з 30 сакавіка 1997 г.)

Час	КНХ	Хваці
18.00-19.30	6105	49
	7295	41
	11725	19
22.00-23.30	6105	49
	7295	41
	9750	31
06.00-07.00	6065	49
	7295	41
	9750	31

Паштовы адрас: 220005, Мінск-5, п/с 111
Заставайцеся са "СВАБОДАЙ"!

МОЛОДИЙ РУХ — МАПАДЫ ФРОНТ: КРОКИ НАСУСТРАЧ

На мінулыя тыдні гэсцыяй магілёўскай "Патрыётаў Бацькаў-шчыны" была група прадстаўнікоў Украінскага "Молодого Руха". Перад ад'ездам на радыю для журналістаў мясцовых сродкаў інфармацыі была наладжана прэсавая канферэнцыя. Журналіст Генадзь Суднік падтрымаў з яе справядзаны камэнтар.

Пацера ўкраінскіх студэнтаў прэзентавалі Луганскую і Харкаўскую арганізацыі маладзёвага адпаведніка папярэдняй партыі "Народны Рух Украіны". А пазнаёміліся з імі магілёўскія маладзёвыя фронтальцы падчас летняга міжнароднага лагера дэмакратычнай моладзі, што склаўся сёлета пад Цярнопалем. (Аб гэтым наша газета паведамляла ў нумары за 29-е жніўня). І вось адбыўся візіт у адказ. Тры магілёўскія дні дэлавага спаткання прайшлі хутка і першымі ўражаннямі журналістаў была атмосфера непадробленага смутку, які ланаваў на прэсвай канферэнцыі, што папярэдзіла апошняй вачэры гэсцыі ў спадабашымся ім Магілёве.

Яны разам з гаспадарамі за гэтыя дні наведвалі праваслаўны Паднікольскі манастыр, касцёл св. Станіслава, грэка-каталіцкую каплічку (шмат гулялі па гораду, пабывалі на выставах, пасадзілі ў кафе, і, зразумела, увесц час працавалі гаворку аб історыі, лёсах і перспектывах сваіх краінаў. Нашых гэсцый многае ўбачае і пацутае здаўляла. У сваю чаргу шмат што даўнага для сябе пачулі ад гэсцыі магілёўскай аднагодкі.

Напрыклад тое, што ў Луганскім педагагічным інстытуце, дзе навукаюцца тры з пяці ўкраінскіх сяброў, яны адкрыта дэманструюць сваё сяброўства ў "Молодому Руху" і не адчуваюць на гэтай глебе ніякага ўціску, а тым больш пераследу. І наогул ўкраінскае студэнцтва — гэта асяроддзе нацыянальна-нага духу і дэмакратычных настроў, з якім вымушанае лічыцца як грамадства ў цэлым, так і кіруючыя органы. Гэсцы паведзілі пра нядаўні Усеўкраінскі Кангрэс студэнтаў, куды неадкладна прыбылі старэйшыя ўлада, адпаведна іншыя намерчаныя на гэты дзень мерапрыемствы, сярэд якіх былі нават афіцыйныя сустрэчы з замежнымі дэлегацыямі. У той жа дзень ён далачыў аб рознамоўных Кангрэсах прэзідэнта, які ў сваю чаргу абвясціў краіну па тэлебачанні, што даў ураду шэраг даручэнняў, якія выніклі са студэнцкіх патрабаванняў і асабіста бярэ іх пад кантроль. Гэта не выглядае дзіўным, калі пакуль пра тое, што ў вярхняле барацьбы студэнтаў за свае правы, умовы навучання і незалежнае развіццё краіны — дэволюцыя Канстытуцыі дзяржавы (як і ва ўсім цывілізаваным свеце) такія акцыі, як пікеты, мітынгі, а калі трэба — і суды.

Гэсцы ўпэўнены і пераказваю па патлумачылі журналістам, што на Украіне немагчыма выбірае прэзідэнта нахваліла нашага Лукашкі, які б так адкрыта праводзіў антынацыянальную і прарасейскую палітыку.

— Наш прэзідэнт, выбары якога на Украіне, дарчы, у 1999-м годзе, можа быць выбраны хоць бы сабе і з камуністаў, — заўважылі рухавцы, — але гэта не зменіць курса краіны да незалежнасці, далучэння да Еўропы, а ў агледным будучым і да НАТО.

Зарэз ужо пачаўся перадаваць барачка кампанія. Прэзідэнт Л.Кучма нечаканна прапанаваў пад выглядкам эканаміі дзяржаўнага

сродкаў аднесці парламенцкія выбары і сумяшчаць іх па часу з прэзідэнцкімі. Народны Рух лёгка разгадаў гэтую, у духу Лукашкі, не надта хітрую камбінацыю. Яна разлічаная на падтрымку кандыдатуры Л.Кучмы з боку ўдзячных яму дэпутатаў, тэрмін паўнамоцтваў якіх ён прапанаваў незаконна падоўжыць, і на выкарыстанне магчымасці перадаваць прэзідэнцкай кампаніі. Нарастае палітычны скандал, у ходзе якога эфектыўным аргументам тых, хто на баку закона і маралі, з'яўляецца спасылка на паводзіны беларускага суседа. Як толькі людзям на Украіне паказваюць у бок Беларусі і тлумачаць на яе прыкладзе, чым можа абярнуцца "нязначнае і абгрунтаванае дзяржаўнымі інтарэсамі" адступленне ад Канстытуцыі, яны рашуча пераходзяць на бок абаронцы закону, нават абмяняючы свае ўражаннямі інтарэсы Беларусі прыклад (да нашага з вамі сораму) дэмакратыі.

Зразумела, што на гэтым шляху і ў нашых суседзях яшчэ шмат перашкодаў, пра якія гэсцы шыра распаўсюлі журналістам. Сярод найпершых — ніспыненныя спробы ў шырагу "чырвоных" рэгіёнаў краіны працягнуць палітыку русіфікацыі. Гэта тычыцца школы, дзе на суперак закону скарачаюцца колькасць ўкраінскіх класаў. На рускай мове працягваюць выходзіць многія мясцовыя газеты, ён карыстаюцца камерцыйныя тэлеканалы. Аднак жа і нацыянальная свядомасць, асабліва ў маладзёвым асяроддзі, пашыраецца літаральна на вачэй, і закон на баку тых, хто дбае пра будучыню краіны — таму прапагандысты "інтэрнацыяналізму" і інтэграцыйнага працэсу" перспектываў не маюць.

Украінскім гэсцыям шыра падапало, што жыццё ў нас танней, чымсё ў іх дома. Праўда, усе студэнты, зразумела, толькі тое, чым карысталіся дома і тут. У нас танней праезд у грамадскім транспарце і па чыгунцы, а таксама співак і ў сталовых. Спадзяюцца гэсцыям яксцё і кошт магілёўскіх садавінных папояў і піва. Аднак, зрабіўшы гаспадарам такі камплімент, яны адразу падкрэслілі, што гатовыя наогул адмовіцца ад піва і таннай кібасы, калі за іх дэдаўдзецца паступіцца той свабодай, якую яны рэальна адчуваюць у сваёй краіне. І вераць, што менавіта на падмурку свабоды і дэмакратыі ў іх будзе багата і квітнеючая краіна, дзе якой пакуль няма, і патрэбуюць некаторыя жыццёвыя цяжкасці, якія немагліва абмінуць, калі насамрэч будучыню новы гаспадарчы ўклад, у бок цывілізаваных змяняюцца вытворчыя і грамадскія адносіны ў вярхняй краіне, якія назаўсёды развітавацца з камунізмам і былой дзяржаўнай залежнасцю.

— Хутка хто з нас, — пахартвалі на развітанне рухавцы, — стане прэзідэнтам Украіны. Вось тады і вам дапаможам ва ўсім. А пакуль не становіцца ў сваёй працы на карысць роднай зямлі. Для маладзёў гэта самая пачасная справа.

Сябры БАЖУ выступілі за прафесійнае сяброўства і салідарнасць

У Магілёве адбыўся сход творчых супрацоўнікаў шырагу незалежных і дзяржаўных выданняў, якія аб'яднаныя сяброўствам у Беларускай асацыяцыі журналістаў (БАЖ). На ягоным пачатку сход разгледзеў новыя заявы на ўступленне ў Асацыяцыю і папоўненне гэтым разам яшчэ дзвюма сябрамі.

Затым аб плане работы Рады Асацыяцыі на бліжэйшы перыяд журналістам паведаміў яе сябра Анатоль Гуляеў, які спецыяльна прыехаў з Мінска для сустрэчы з мясцовымі калегамі. Ён падкрэсліў на распусце аб апошніх мерапрыемствах Асацыяцыі ў абарону маскоўскіх тэлежурналістаў, якія сталіся аб'ектам несумленных палітычных гульняў лукашэўскай адміністрацыі.

Трыюмо грамадскасці і журналістаў выклікалі таксама захады былога, зямтальніскага вядомства (Дзяржамітэта па друку), накіраваны на змену існуючага Закона аб сродках масавай інфармацыі новым, падтрыманым гэтым "дзяржаўным дэячом", вядомым сваёй нянавісцю да свабоднага слова і права грамадства на інфармацыю. Праект новага Закона ўводзіць палітычную цензуру, драконаўскія патрабаванні

да крытычных друкаваных выказванняў, дае шырокія паўнамоцтвы органам кіравання, у тым ліку мясцовым, па абмежаванню дзейнасці любога сродка інфармацыі, які не спадабаецца начальству. Цяпер для закрыцця газэтаў патрабавецца прысці адпаведную працэдурку, што ўмяшчае ў сябе колькі абсалютных папярэджанняў з боку Дзяржамітэта або Пракуратуры і, што самае галоўнае, — судовы разгляд справы. У новым законе такога няма.

БАЖ, паведаміў калегам А.Гуляеў, накіраваў лісты на хатныя адрасы кожнаму дэпутату, які мясцё хутка разгледзе гэты закон, і папярэджаннем не рабіць гэтага, бо ў нашай краіне згінэ ледзь не апошні дэмакратычны інстытут. Хаця спадзева на тое, што так званая ніжэйшая палата лукашэўскіх дэпутатаў прыме гэтыя папярэджанні да ўвагі, шыра сказаць, няма. Таму Рада БАЖ накіравала тэкст праекту зямтальніскага закону шырагу міжнародных праваабарончых, парламенцкіх і журналістскіх арганізацый з просьбай аказаць свой уплыў на недапушчэнне канчатковай распаўсю ў Беларусі з вольным словам. Магілёўскія бажаючы аднадушна ўхвалялі гэтыя захады сваёй Рады.

На жаль, ніякім чынам не праяўляе сябе з нагоды гэтай пагрозы

Саюз журналістаў Беларусі. Прамаўчаю ён і па сітуацыі з творчымі групамі Шарамета і Адамчука, міжволі (бо не хочацца думаць, што сядома) спрыяючы раскольніцкай і таму небяспечнай палітыцы Лукашкі на падзел прафесійна-налага на сваіх чужых, або, як гэта вызначае ён сам — на часных і няясных Менавіта з імкнення не дапусціць такога падзелу БАЖ, як вядома, прыняў статутнае палажэнне, якое дапускае сяброўства журналістаў у абодвух арганізацыях — у Саюзе і БАЖы.

Сход магілёўскіх бажаючых абмеркаваў таксама свае арганізацыйныя пытанні, вылучыў удзельнікам маючай хутка адбыцца ў Мінску міжнароднай журналістскай канферэнцыі, якімі сталіся Г.Суднік і Э.Мядведзь, зрабілі заяву на ўдзел у шырагу прафесійных семінараў, што рыхтуюцца з удзелам БАЖу ў Беларусі і па-за яе межамі. Калегі дамовіліся таксама правесці ў калектывах мясцовых выданняў, незалежна ад формы іх фінансавана-арганізацыйнага існавання, сваеасабліваю "рэкламную" кампанію па распаўсюду аб мэтах, задачах і формах работы Беларускай Асацыяцыі журналістаў.

Уласні, інфармацыя.

КУДЫ І НАВОШТА ЕЗДЯЦЬ ЧЫНОУНІКІ

Канешне, яны ўсе патрыёты, апантаныя клопатамі аб родным краі. Але та хачацца павяваць там, дзе акрамя "адначасна", "абавязкаў" і "служэння" ёсць яшчэ што-небудзь. Дзе можна крышчэ, гаворачы "бацькавай мовай", "адцягнуцца" і падумаць пра шчасцё прыгожае, а тое, — і прыдаць яго. Напрыклад, можна ездзіць у Нямеччыну. Славажы, Польша або Баўгарыю... Па справах, вядома, як гэта дэдавацца грамадству. Ці не прэзідэнт, не адночы чыталі во ў афіцыйнай прэсе: "Былі определены основные направления сотрудничества... замечены инициативы... нацелены на активное сотрудничество в области оздоровления наших детей..."

Вось і апошні візіт у Радаскае ваводства (Польшча) дэлегацыі гарышканска прайшоў вельмі плённа. Сустрэліся з камерсантамі і дамовіліся аб намерах. Наведалі муніцыпалітэт і адначасна для сябе шмат цікавага. Пазнаёміліся з польскім бізнес-інкубатарам і яшчэ больш пераханаліся, што... І зразумела, імянуліся кіруючыя магілёўцы ўсталяваць пабрацкія сувязі. Зараз у нас нібы хваброа такая, ледзь што — давай браццалі! Магчыма дзеля таго, каб было куды ездзіць чыноўнікам за дзяржаўны кошт.

Што тычыцца карысці для горада ад гэтых "дэлегацыйных візітаў" — чытайце вышэй.

СЫМОН ГЛАЗШТЭЙН.

ПА СТАРОНКАХ БЕЛАРУСКАГА ЗАМЕЖНАГА ДРУКУ

МАПАДАЯ БЕЛАРУСЬ

На гэты раз мы прапануем вашай увазе артыкул з ужо добра знаёмай вам па папярэдніх публікацыях у ТМ беластоцкай "Нівы". Гэта — ліст у рэдакцыю ад маладой дзяўчыны з інфармацыяй пра пэўную падзею і адначасна гэта — ліст-разважання на вельмі актуальную цяпер для нас з вамі тэму: дзе тая крыніца, ад якой мусім браць сілы? Ці нават кажучы прасцей: а ці будзе жыццё Беларусі.

Маладзё — гэта будучыня кожнай нацыі. Калі маладзё ведае сваю нацыянальную прыналежнасць, будучыня народа пэўная і стабільная. Таму ў нашым дзеянні трэба гаварыць то жны і вучыць роднай мове. Калі яны выхаваны ў такім духу, ім ніколі справы радзімы не будуць аб'явацца. Трэба вучыць маладых пашыра да культуры і традыцыі. У будучыні гэта ўсё яны перакажуць сваім дзеям і так нацыя будзе існаваць.

Неабходна пры гэтым памятаць, што да нікога нельга прымушаць. Не можна змусяць другога чалавека, каб адчуваў сябе кімсьці іншым. А маладзё людзі асабліва супраціўляюцца, калі тосцы гаворыць што ім рабіць і як думаць. Маладзё чалавек павінен сам дэдавацца, хто ён і адкуль яго карані.

Мне, як усё ж вучаніца беларускага ліцэя, заўсёды здавалася, што большая частка маладзё аб'явацца стаўіцца да школы, да яе беларускасці і да таго, што яна сымбалізуе. Не гавару, што ўсе, але напэўна многія не хацелі прызнацца да сваёй нацыянальнасці. Аднак заўсёды былі і надалей ёсць сярод нас такія людзі, якім і беларускасць паказваецца

вельмі важнай справай і яны не саромяцца прызнацца да гэтага. У апошні час я пераханалася, што іх з году ў год штораз больш. Што прывяло мяне да такіх высноваў? А хача б тое, што прынамсі ў нашай школе расце зацікаўленне Алімпіядай беларускай мовы, беларускімі мерапрыемствамі і агульна пошукамі сваёй тоеснасці. Найлепшы прыклад гэтаму — чарговы турнір беларускай моладзі.

Ён адбыўся ў Бельскім доме культуры і з'явіўся нагодай для сустрэчы маладых беларусаў. Арганізаваў турнір Вяж беларускай моладзі. Калі я прыйшла ў дом культуры, там было ўжо шмат маладых людзей. Сярод натоўпу адзначаліся людзі, апрапунты ў народных беларускіх кашулі. Прыйшло многа вучняў усіх класаў, ня магла было і матурыстаў. У турніры прымалі ўдзел тры каманды: беларускія ліцэі з Бельска і Гайнаўкі і Беларускае аб'яднанне студэнтаў.

Перша канкурэнцыя — прадстаўленне камандаў — была даволі цікавай. Удзельнікі пастараліся і прыгатавалі гэта ў вельмі прыгожай форме. Кожная напэўна канкурэнцыя таксама выклікала вялікі водгук публікі. Калі спявалі "Дзявочыя ноткі" з Бельска, праціўнікі не вытрыма-

лі і пачалі танчыць. У спаборніцтве, на яким трэба было выпіць кувель малака, студэнты прайралі прадстаўнікам абодвух ліцэяў, бо адмовіліся піць малако і заапрабавалі піва. Гульні ў колца і крыжыны выйграў дырэктар Гайнаўскага ліцэя, таму што, як казаў адзін з членаў каміі, у яго ёсць намеснік, з якім ён траніруецца. Пані дырэктар з Бельска, на жаль, наместніка не мае.

Самым цікавым конкурсам быў паказ моды, дзе ўсе тры каманды прэзентавалі ўсе найлепшае. Гэтага нельга апісаць, гэта трэба было ўбачыць.

Праграма турніру прынесла вялікі эмоцыі удзельнікам і глядачам. Усе выдатна падрыхтаваліся да конкурсу і таму ўзровень быў высокі. Да канца немагчыма было выявіць пераможцу. Урэшце перамогу аддаў Гайнаўцы, але мне здаецца, што не ўчынка тут справа. Турнір стаў нагодай для сустрэчы маладых беларусаў. Яны маглі пазнаёміцца і супольна паслухаць музыку на канцэрце пасля турніру, дзе выступілі рок-гурты. Маладзё, прымаюшая ўдзел у гэтым мерапрыемстве, адчуваў сваю беларускасць, а гэта значыць, што нацыя наша не загіне. У маладзё сціпа, а маладая Беларусь — гэта сапраўдная магчымасць. Каб толькі не пагубіць гэтай свядомасці, а Беларусь жыццё будзе, калі не малае, так прынамсі ў сэрцах людзей.

КАТАЖЫНА АУСЯЙЧУК.

"БЕЛАЯ КНИГА". МАГІЛЁЎ. ФРАГМЕНТЫ

У 17-м номере ТМ мы пачалі друкаваць фрагменты мясцовай "Белай Кнігі", якую па фактах парушэнняў правоў і свабоду чалавека складае абласное аддзяленне Беларускага Хельсінскага Камітэта. Абагульненыя і сістэмна апрацаваныя гэтыя факты накіроўваюцца на адрасы аўтарытэтных міжнародных грамадскіх і ўрадавых арганізацый, з якімі ў Беларусі існуюць фармальныя дачыненні: усё, што трэба, Беларусь падпісала. Але не выконвае. Пра гэта і сведчыць у прыватнасці наша мясцовая "Белая Кніга". Працягваем друкаваць фрагменты з яе.

Что такое пикет?

В июле 1996 г. исполнилось два года правления президиата А.Лукашенко. В связи с этим событием, Могилевский городской клуб избирателей издал брошюру "Путь в никуда", в которой анализировалось выполнение предвыборной программы Лукашенко и было видно, что несмотря на то, что Лукашенко раздавал больше предвыборных обещаний, чем все его конкуренты вместе взятые, ни одного обещания выполненного не было. Брошюра распространялась, в основном, среди активистов демократических организаций. Потом было решено провести публичное распространение брошюры.

19 июля в 16-00 активисты клуба Сивуха В.И., Цурпанов В.И., Черехин В.К., Сюткин О.В. установили около здания "Приорбанка" (возле главного входа в ГУМ) щит с портретом Лукашенко и надписью "Еще три года" и начали распространять брошюры "Путь в никуда" среди прохожих. Примерно через двадцать минут они были задержаны милицией по главе с участковым ст. лейтенантом Чечуном, который составил протокол по ст. 167 КоАП РБ "Нарушение порядка организации и проведения собраний, митингов, уличных шествий и демонстраций". С санкции начальника Центрального РОВД полковника Терехова А.А. протокол был передан в Центральный районный суд г. Могилева.

23 июля судья Прошко И.Б. расценил действия активистов Могилевского клуба избирателей как несанкционированное "без разрешения Могилевского горисполкома, лицензирование" и отштрафовал Сивуху В.И. на 300 тыс. руб., Цурпанова В.И., Сюткина О.В., Черехина В.К. на 100 тыс. руб. каждого.

На примере данного дела интересно пронализировать логику действий правоохранительных и судебных органов.

Необходимо отметить, что в то время в законодательстве отсутствовало определение пикетирования, как проступка. Если нет нормативно-правового определения, приходится обращаться к словарным и профессиональным определениям.

В Толковом словаре русского языка С. Ожегова, который является нормативным для современного русского языка, пикет определяется как "группа бастующих рабочих, патрулирующая в районе забастовки". Аналогичная трактовка и в последнем академическом издании "Словаря иностранных слов в русском языке" под редакцией академика Петрова Ф.Н. (Москва, 1997). Понятно, что штрафование активистов клуба избирателей бастующими рабочими не были и никакого района не патрулировали.

Другой источник — "Национально-правовой комментарий к Конституции РБ", Минск, "Беларусь", 1996, изданный под общей редакцией тогдашнего Председателя Конституционного Суда РБ Тихина В.Г. В комментарии к статье 35 Конституции (автор комментария — доктор юридических наук Голово А.А.) говорится (ст. 60): "Пикетирование — это открытое коллективное выступление группы лиц у здания определенного учреждения или в специально выделенном месте с плакатами, карикатурами, обращениями к должностным лицам с целью склонить их к решению общественно важного вопроса". Активисты клуба избирателей, проводя свою акцию, не имели в виду какое-то "определенное учреждение" не только рядом с ними, но и вообще в г. Могилеве, у них не было никаких претензий ни к Могилевскому отделению "Приорбанка", ни к ГУМУ, ни к городскому Дому культуры (зданию учреждений, которые находились рядом). Место для акции было выбрано только по причине его многолюдности. Никто не шумел, не спорил, не мешал передвижению граждан, никем образом не нарушал общественное спокойствие. Не выдвигались также никаких требований к "должностным лицам с целью склонить их к решению общественно важного вопроса". Позу "Еще три года" есть констатация факта, а не требование. В распространяемых брошюрах также не было никаких требований, а содержался анализ результатов деятельности Лукашенко за два года. Да, анализ был резко негативный, но ведь никаких требований к Лукашенко не выдвигалось. Таким образом, расценивать эти действия как "пикетирование" никак нельзя.

Фотографирование на улицах Могилева чревато

При задержании 19 июля 1996 г. активистов Могилевского городского клуба избирателей состояло еще одно задержание. Сущность инцидента видна из заявления одного из задержанных Иванова С.В., которое приводится полностью.

Прокурору Центрального р-на г. Могилева Начальнику УВД Могилевского облисполкома от гражданина Иванова Сергея Викторовича, проживающего: г. Могилев, ул. Мовчанского 18/76.

19 июля 1996 года около 16-00 я сидел за столиком у Центрального универмага вместе с Савицким Михаилом и Новиковым Юрием и жал

Во всяком случае, правового определения пикетирования, т.е. определения, которое бы содержалось в законе или в постановлении Верховного Суда, в то время не было. Поэтому обвинение граждан в пикетировании являлось явно сомнительным, а в правовом государстве согласно "презумции невиновности", все сомнения, как известно, должны трактоваться в пользу обвиняемых.

Тем не менее, судья Прошко И.Б. квалифицировал вышеупомянутые действия как "пикетирование" сославшись при этом на какую-то мифическую "судебную практику". Что это за "практика"? Разве в том должна состоять современная "судебная практика", когда закон трактуется расширительно, когда сомнения обращают против обвиняемых? Чем тогда она отличается от сталинской "судебной практики", когда человеку, завернушему следку в газету с портретом вождя, давали десять лет без права переписки за "антисоветскую агитацию и пропаганду"? Только тем, что вместо "антисоветской" у нас сейчас "антипрезидентская пропаганда".

Далее, если даже и было "пикетирование". Упомянутая статья 167 Кодекса об административных правонарушениях гласит: "Нарушение установленного порядка организации или проведения собраний, митингов, уличных шествий и демонстраций, а именно: предупреждение или наложение штрафа". Как видим, в административном кодексе не предусмотрено ответственности за пикетирование. Тем не менее, в ст. 35 Конституции РБ говорится: "Свобода собраний, митингов, уличных шествий и пикетирований, которые не нарушают общественный порядок и права граждан РБ, гарантируются государством. Порядок проведения указанных мероприятий определяется законом". То есть в Конституции "пикетирование" четко выделено как отдельное понятие, которое отличается от собрания, митинга, уличного шествия, демонстрации.

Кроме того, в Конституции четко указывалось, что порядок проведения указанных мероприятий определяется законом, (а не распоряжением местных властей). Тем не менее, активисты Могилевского клуба избирателей отштрафовали за проступок, которого нет в кодексе. Тем самым нарушен один из основополагающих правовых принципов, идущий еще от римского права, "нет закона — нет преступления". Этот принцип отражен во множестве международных правовых документов, в частности, во Всеобщей декларации прав человека, которая гласит (ст. 11, п.2): "Никто не может быть осужден за преступление на основании совершения какого-либо деяния или за бездействие, которые во время их совершения не составляли преступления по национальным законам или по международному праву". Согласно ст. 8 Конституции, Республика Беларусь признает приоритет общепризнанных принципов международного права и обеспечивает соответствие им законодательства.

Однако, возможно, сотрудники Центрального РОВД и судья Прошко И.Б. недостаточно квалифицированы и их поправят вышестоящие судебные инстанции и прокуратура? Как бы не так. На соответствующие жалобы в областной суд, в Верховный Суд, прокурору области, были получены пустые отписки.

В качестве примера процитируем ответ председателя Верховного Суда РБ Каравай В.С.

"В... жалобе вы указываете, что Вами не допущено административного нарушения и наложение на вас наложено необоснованно. Просите постановление суда отменить".

Содержание вам по ч.1 ст. 167 КоАП РБ квалифицировано правильно, и наказание наложено обоснованно, а поэтому оснований для отмены постановления суда нет".

Так почему так волюно обращаются с логикой и законом судьи Прошко И.Б., Поленок В.М., Каравай В.С., прокурор Божелко О.А.? Да все потому же. Из стремления угодить кому? Тому, кто имеет Силу. А закон? Да кому он нужен! По крайней мере, не высокопоставленным юристам.

жену с детьми. Мы должны были купить подарок и поехать на день рождения к моим родителям в г. Кличев. Когда Новиков рассматривал фотоаппарат "Кодак", который я купил в подарок отцу, на Новикова садились два человека и попытались отобрать фотоаппарат. Я успел выхватить фотоаппарат и положил его к себе в карман. После этого эти два лица насильно затолкнули меня и Новикова в машину "Жигули" и отвезли нас в Центральный РОВД.

Там выяснилось, что нас привезли работники милиции, кто конкретно нам не сказали. Я обратился к дежурному милиционеру с прось-

бой объяснить, за что нас задержали. При себе я имел паспорт, который предоставил работникам милиции. Попросил также составить протокол, задержания и протокол изъятия, так как фотоаппарат отобрали. Нас стали запугивать возбуждением уголовного дела в отношении нас, что мы якобы фотографировали в запретной зоне (возле Центрального универмага) секретные объекты.

Когда в дежурную комнату вошел начальник Центрального РОВД полковник Терехов я обратился к нему с жалобой (устной) на действия его подчиненных. Я информировал полковника Терехова и других работников милиции, что в фотоаппарате находится пленка, на которой сфотографировано крещение моего сына и просил не засвечивать пленку. Предлагал работникам милиции за свой счет проявить пленку в Центральном универмаге, что-

Когда голодовка "снижает производительность"

6-го июня 1996 г. в 15-00 у проходной Могилевского молочного комбината председатель первичной организации СПБ этого комбината Иванов С.В. начал голодовку протеста.

Причина голодовки — систематическое нарушение директором комбината Ждановичем Ю.С. законов Республики Беларусь "О профсоюзах" и "О коллективных договорах и соглашениях". С момента перехода на выборную должность освобожденного председателя первичной организации СПБ С. Иванова по распоряжению директора не допущен на территорию предприятия, чем грубо нарушался закон "О профсоюзах". В течение двух лет администрация молочного комбината игнорировала существование профсоюзной организации СПБ и отказывалась заключать с ней коллективный договор.

Дальнейшее развитие событий изложено в информационном бюллетене Могилевской областной организации СПБ, фрагменты из которых цитируются ниже.

1-й день голодовки-протеста председателя Свободного профсоюза ММК Сергея Иванова.

6.06.96 г. в 15-00 С. Ободовский, И. Ободовский, М. Шереметов, С. Кузнец, С. Семенов разбили палатку возле проходной ММК, рядом с автобусной остановкой. В 18-00 приехал председатель Октябрьского райисполкома Шлопак с двумя полковниками милиции. Были у директора Ждановича. Долго думали, как избавиться от палатки, привлекая внимание рабочих и граждан. Было нужно было обложить свои действия "рамки законности". И придумали. Охране был дан приказ снять палатку и транспортировать Иванову, так как "они находятся в санитарной зоне комбината".

Ну, а доблестные представители милиции также не удержали в узды лицом. Составили в 20-00 протокол об административном правонарушении Иванова (участковец Жуковец С.Б.). Какой нехороший человек Иванов! Возле остановки, где стояла его палатка, была вытоптана трава (со слов ст. контролера охраны ММК Яновича В.С.). И нужно ради объективности отметить, что к "вытоптанной траве" приложили свои руки, точнее, ноги и представители власти, и директор ММК, которые долго ходили вокруг палатки и транспарантов Иванова, изучая их содержание. И, как показали дальнейшие события, не зря.

2-й день голодовки-протеста Сергея Иванова.

Злосчастная палатка была перенесена на противоположную сторону дороги вне "санитарной зоны". Поток рабочих и любителей граждан еще больше увеличился (это ж надо, голодает не ради себя, а ради других!).

Тут же следует глубокомысленный ход властей и администрации ММК. Приезжает очередная делегация во главе с прокурором Октябрьского р-на Семеновым. Опять составляется протокол. Палатка убирается, а транспаранты Иванова конфискуются. Объяснение дается простое: "Палатку можно располагать только... в лесу. Это же не табор". Действительно, если граждане захотят к Иванову присоединиться? Кроме того, по просьбе администрации ММК прокурор решил разбираться с содержанием плакатов Иванова. Вдруг там клевета или чего еще такого, не соответствующее духу нашего господина директора?

Короче голодай, Сережа, так, чтобы тебя люди не слышали и не видели.

3-й день голодовки-протеста Сергея Иванова.

Начат сбор подписей в поддержку требований Иванова. Сергей настроен решительно. Старается меньше двигаться, так как слабость уже дает о себе знать. Но как другим способом заставить Ждановича выполнять Закон Республики Беларусь? Молчать — значит давать возможность администрации, нарушая Закон, расправляться в будущем с любым и каждым.

4-й день голодовки-протеста председателя Свободного профсоюза ММК Сергея Иванова. Полный беспредел милиции и администрации ММК. Было бы задание или указание сверху, а

бы они увидели "все секретные объекты".

После ухода Терехова нас продавали в милиции до 17 часов. Потом пришел криминалист вынул из фотоаппарата пленку с кассетой, засветил ее и отдал фотоаппарат и негодную кассету, с пленкой мне. После этого нас отпустили. Протокол нашего задержания и изъятия фотопринадлежности работника милиции составлять отказались.

Просьбу установить фамилии работников милиции, которыми в отношении меня были совершены противоправные действия и нанесен мне материальный и моральный вред. Привлечь виновных к административной и уголовной ответственности согласно закону.

Комментарии, как говорится, излишни. Отметим только, что в ответ на свое заявление Иванов С.В. получил формальные отписки.

статью любому человеку пришем — по такому принципу действуют в отношении Иванова и его коллег по Свободному профсоюзу представители милиции.

10.06.96 г. председатель Свободного профсоюза области Ободовский пришел в горисполком, с просьбой защитить свободный профсоюз на ММК от произвола администрации. На что получил ответ от зам. председателя горисполкома Цурпанов В.М.: "Голодайте на проходной ММК Иванов не будет! А если и будет, то в тюрьме!"

В 12-00 к Иванову пожаловал полковник Иванова А.М. и 2 майора. Была проведена "душная" беседа на тему: "Обращайся, Иванов, в суды. Советские суды — самые справедливые в мире!" Сергей Иванов с пониманием воспринял советы блюстителей порядка, но... своего рабочего, точнее места для голодания не оставил, чем несказанно озорил таких же жалких милиционеров.

Вечером того же дня Могилевское радио выдает фальшивку о том, что якобы Иванов прекратил голодовку. При обращении с требованием дать опровержение к шефу Могилевской электронной прессы Рыбакову Е.В., представитель Свободного профсоюза получил ответ: "Разберемся". Но через несколько дней после "разборки" Рыбаков заявляет, что опровержения не будет.

12 июня активисты Свободного профсоюза Могилева пикетировали две проходные молочного комбината с целью оказать поддержку Сергею Иванову. Отвечавшая на этот раз приехала с опозданием, когда все окончилось. Пришлось майору милиции уйти ни с чем. Не беда товарищ майор. Вы еще успеете оплываться!

13 июня в 11-15 к Сергею подошел зам. председателя Октябрьского исполкома г-н Мартыненко и потребовал, чтобы голодающий покинул проходную комбината. В противном случае обещал посадить на 15 суток. Иванов... поста своего не покинул.

15-25. Сережа мирно голодает, но не дремлет милиция... Приехали 2 майора, взяли бедолагу под руки и отвезли в Октябрьский РОВД. Составили протокол об административном нарушении по статье 156 КоАП — мелкое хулиганство. А самый большой блюститель общественного порядка Октябрьского района полковник Зайцев, подполковник в гонимых против Свободного профсоюза, тут же определил: под суд Иванова! Ведь в протоколе записано, что Иванов не подчинился работникам милиции, голодал и поэтому понизился у рабочих производительность труда. Судья Билейчик суд не проводил, а ограничился беседой с Ивановым. Представители милиции было сказано, что малосенское правонарушение у Иванова есть, но все же упрек недостаточно, и суд отложил.

Только после официальных заключений областной прокуратуры, инспекции труда и вмешательства депутата Верховного Совета РБ Новосады В.В., директор молочного комбината Жданович Ю.С. соизволил выпустить закон.

Почему же представители милиции и исполнительной власти проявили такую солидарность с директором Ждановичем в нарушении закона? Не потому ли, что это коммунисты, спрятавшие до времени свои партбилеты, как люди в общем-то, неглупые, всегда знали реальную цену коммунистической демагогии и понимали, что в реальности у простого советского человека может быть только одно право — вкалывать на них за нищенскую зарплату, чтобы в конце жизни получить нищенскую же пенсию и медаль "Ветеран труда". Если кто-то из "рабов КПСС" пытается "качать права", то его нужно давить всеми средствами! А законы — это бумажки, не имеющие отношения к "практике".

Могилевское отделение БХК

* Как им хочется превратить Беларусь в большую тюрьму! Кстати, в официальном ответе горисполкома С.Иванову, подписанном тем же Цурпановым, говорится: "... По вопросу пропуска Вас на предприятие, считаем, что директор завода Жданович Ю.С. поступает правильно в соответствии с порядком и режимом работы предприятия, так как Вы не являетесь работником данного предприятия". Как будто не существует закона о профсоюзах!

Снимите розовые очки, барышня!

Это я услышала по телефону в ответ на мою просьбу поделиться суждениями об идеальном мужчине. Мой случайный собеседник при этом сделал презрительное-покровительственное ударение на последнем слове. (Что, впрочем, совсем не обидело, поскольку слово это мне нравится не меньше, чем героине фильма, если помните, "Убить дракона"). А далее мне была прочитана короткая лекция, основная суть которой сводилась к отсутствию в наше время идеала как такового и к убежденности в неактуальности сегодня этой темы. Но поскольку я придерживалась противоположного мнения, то продолжала накручивать диск аппарата. Разумеется, что у подхвачивших к телефону женщин я просила рисунок идеального мужчины. Оговорюсь еще, что прогнозируя возможные варианты ответов, я не ожидала так часто слышать: "затрудняюсь ответить".

Итак, сначала о мужчинах. "Бородатое состояние столь же пахло на песть, столь же щепетильно в рассуждении своего туалета, столь же гордится своей наружностью, столь же верит в могущество своих чар, как и любая кокетка". Уильям Теккерей. "Ярмарка тщеславия".

Согласны ли с этим наши барышни, сударыни и просто женщины и

девушки? Большинство — согласны. — А можно я скажу о самом отвратительном и неприятном в мужчине? — в свою очередь спрашивает меня мягкий женский голос. — Есть качество естественное для женщины и совершенно непростительное в мужчине. Это — трусость, в самом широком смысле этого слова.

Постепенно выясняю, кем не должен быть мужчина. Трусом, предателем, подлецом, что, впрочем, одно и то же.

Из остальных качеств, с которыми мои собеседницы "готовы мириться", получились такой вот портрет почти идеального мужчины: умный, с чувством юмора, импозантный, не бедный, порядочный, способный принимать решения, с "золотыми руками", немногословный, физически привлекательный, умеющий находить общий язык с детьми.

Вот такое сочетание прагматизма с романтизмом. В этот перечень пожалуй и добавить нечего. А впрочем, услышала в телефонном разговоре и такой ответ.

— Есть мужчины с чрезвычайно тонкой душевной организацией. С ними непросто. Но для меня они идеал.

Поистине у женщины все — сердце, даже их голова. — был убежден немецкий писатель-сентименталист Жан Поль. И действительно, разве не

сердцем продиктованы эти слова. И эти, кстати, тоже.

— Мужчина должен быть способен на безумства ради любви!

К сожалению, а может, и к счастью, таких совсем немного, поэтому женщины их особенно ценят. А вот великая Анна Ахматова неожиданно "самокритично" как-то написала по этому поводу. "Женщинам нравятся не большие мужчины и не маленькие, не толстые и не худые, не красивые и не

уродливые, а только те, которые хотят ими заниматься".

На этом, пожалуй, хватит о мужчинах. Теперь дадим слово им самим. "Женщины способны на все, мужчины — на все остальное". Анри Ренье.

— Женщина должна быть умной, порядочной, симпатичной.

Голос не мальчика, но мужа. Это без иронии — моему собеседнику, если я что-нибудь слышала в голосах, далеко за сорок. Многие молодые люди до смерти пугаются, когда видят, что у женщины в голове есть какие-нибудь мысли. А ведь умные женщины тоже любят, когда ради них совершают глупости.

Но вот и молодой задумчивый голос произносит:

— Женщина не должна быть глупой. Это очень важно. Хорошо, если у нее

щина должна уметь любить и прощать".

Разумеется, любовь, ведь и есть прощение. С той только поправкой, что женщина скоро простит да не скоро забудет.

— Женщина — это в первую очередь хорошая хозяйка...

И с этим трудно спорить, если бы не вызывающая добродушный смех зрительного зала реплика нелюбимого мною Яна Реплика: жена — это то, что стоит на кухне.

Встретился в телефонном опросе и такой прямо-таки философский подход к проблеме: "Для меня не существует какого-то определенного набора качеств, присущих идеальной женщине. Бывает, что она впечатляет внешностью, а при более близком знакомстве внешность перестает играть роль, покорила что-то другое..."

В средние века испанцы считали, что женщина должна быть королевой на улице, ангелом в церкви и сатаной в постели. Не исчезли пока романтики и в наше время. "Женщина должна быть такой, чтобы мужчина мог пойти за ней на край света. Чтобы он мог почувствовать себя ребенком, впервые увидевшим солнце".

Наверное, и мужчина тоже должен быть таким.

...И тогда никому не нужно будет надевать розовые очки.

В поиске идеала провела вечер за телефоном САША ГЖЕЛЬСКАЯ.

Судьба музея

Турист, забредший в город с более чем семисотлетней историей, напрасно будет искать в доме под № 8 по улице Первомайской музей Декабристов. Информация энциклопедического справочника "Могилев" за 1990 г. увы, уже устарела. Музей, открывшийся 14 декабря 1985-го года при большом стечении начальства и общественности, закончился, можно сказать, так и не начавшись.

Свыше десяти лет, от выставки к выставке, он совершенствовался, богаче экспонатами, приобретал новых поклонников и друзей. Как оказалось, — и не друзей только. Оказалось, что подрагивали, подумывали и решили, что такой музей — ошибка и расточительство. И вот уже никогда не распахнутые перед любознательным посетителем тяжелые дубовые двери с массивными бронзовыми ручками, не вспыхнут свечи в золоченых канделябрах, не взглянут на него со старинных портретов умные лица из прошлого, но еще не далеких времен. Никто не шагнет из этого века в то время, где — дворяне, шляхи, бескорыстие, честь, дружба и верность. Музей хранил это не как придуманную романтику, а как факты самой истории.

Музеи бывают разными. Музеи должны быть разными. Кроме того, музеи просто должны быть. Они, отличаясь друг от друга "лицами необихим выраженьем", должны пробуждать "чувства добрые", трогать сердца, задавать умы, воспитывать души. В идеале, музей — машина Времени. Но, увы, все почитатели музея Декабристов в Могилеве оказались у времени в плену, точнее, у сиоми-нутаго сегодня.

Безусловно, можно и должно спо-

рить, насколько декабристская идея была "популярна", что значила она для истории, в частности, Беларуси. Нет сомнений в том, что идея эта вообрала в себя принципы справедливости и честности, равенства и богатства для всех. Ведь чего декабристы добивались? Исключительно того, чтобы не было бедных. Они призывали мслсящих людей не опускаться до серой массы населения, а поднимать Народ с колен.

Правда, выяснилось, что это труднореализуемая идея. "Дух преобразования заставлял... всегда уныло казаться", — это так, но это не все нравилось. Не отсюда ли настит нас и духовный Чернобыль?

"Могилев. При названии этого города должно помнить... имя... мученика Муравьева-Апостола", — сказано полтора столетия назад. С 1990-го по 1996-й можно было не просто это знать и помнить, но и войти в здание (несмотря на все перестройки), хранящие память о трагических днях следствия и суда над декабристами в Главной квартире 1-ой армии. Кстати, это единственное место в Беларуси, где и было возможно создать музей Декабристов в реальных исторических стенах, больше ничего "материально-го" не сохранилось.

Здесь С.И. Муравьев-Апостол, один из освободителей Могилева в 1812-м году, пережил часы унижения и допросов, ставшие дорогой на эшафот в Петропавловскую крепость. Уже одна эта судьба достойна увековечения, а ведь были и другие.

Более 10-и лет можно было надеяться, что будет в Могилеве музей, непохожий ни на один из существующих. Где зримо предстанет эпоха декабристов. Да, нет в нем большого

количества подлинников! Да, много копий (но не подделок). Да и кто сказал, что музей не может быть таким? Кто сказал, что нельзя сделать осязаемыми сами мысли и слова из начала прошлого века? От декабристов в основном-то и дошли до нас лишь их мысли и слова. Как и слова их противников, их друзей и близких. Но это совсем-совсем немало. Поток посетителей, которые в течение 10-и лет проводили многие часы за изучением экспозиции, состоящей из черно-белых фотокон портретов, книг, картин, наклеенных на раскрашенные деревянные листы — это рекорд, достойный книги Гиннесса. Эта экспозиция была лишь первым шагом к полноценному музею.

Следующий шаг оказался невозможным. Почему же на месте привычного названия "Музей Декабристов" появилась вывеска "Музей этнографии"?

Скорее всего, дело в том, что этнография это, на первый взгляд, проще и доступнее для "простого народа". Так сказать, "я мужик-беларус, пан саці і касі...". И т.д. А декабристы — это сложно, это — философия, это — Идея.

"Рабы, рожденные в оковах, высоких песней не поют", — написал в тюрьме "первый" декабрист В. Равский. Вот и незачем нам петь. А с другой стороны, "чужу ж мне не петь, чужу ж не гудеть". И белорусское теревидение, например, поет и пляшет напропалую. По радио песен и веселья чуть меньше, но хващат "идеологической этнографии", надолго-накосили, перевели-сняли, запланировали-выпустили.

Да, времена не выбирают, в них живут и... прозябают. Не нужен в несвободной стране музей свободных людей. Спасибо, что хотя бы мемориальная доска висит.

Пока?..

А.ВОИНОВА.

Р.С. Ад редакцыі. Мы не адразу прынялі рашэнне аб друкаванні гэтага матэрыялу. З боку нашага выдання, яно адрозніваецца ад нацыянальна-адрабжанскіх пазіцый, мясцовы канфлікт вакол "дэкабрыскага музея" не выглядае праблемай, вартай грамадскай увагі. Нічыя і нікая дзейнасць "выдатных людзей" Расейскай імперыі ніколі не была спадчынай для Беларусі. Аднапачку заснавання імперыі мы не былі для яе нічым іншым, як "северо-западных краем войной и невольной России".

Аднак нам падабаў шырыня пафас прапанававанага артыкула, у якім даволі трапіна пазначаны сённяшня "культурныя эксы" краўніцтва. Ніколі не думалі аб сапраўдным аднаўленні і развіцці нацыянальнай культуры (ш разумееце яны, што гэта такое?), наша ўлада імкнецца выставіць багацце ў свеце культуры у тым "этнографічным" аскаплении, пасля якога толькі і засталося што лаці, рушнікі бы "касі Ясь канюшню"...

Да таго ж, далёка ад нас дэкабрысты, сярод якіх былі рыцары сямпава розуму і сумленнага сэрца, значна больш прывабныя для беларусаў, чым іншыя героі расейскай гісторыі — Сувораў, Мураўёў (губарнатар), маскоўскія цары, чы імёны так і мільгаюць у Беларусі на кожным кроку. Лепш ужо сапраўды Чаадаў з Равскім, чымсьці яны, у тым боле Дзяржынскі з Крыленкам.

Запрашаем прыняць удзел у IX міжнародных спаборніцтвах па спартавому арыентаванню "Імзямірлі Уладзімірава". Яны адбудуцца 26-28 верасня 1997 г. у раёне в. Палыкавічы. Узрост удзельнікаў — ад 10-ці да 50-ці гадоў. Пераможцаў чакаюць цудоўныя прызы. Будзе прапанавана таксама конкурс-лаўрэат на лепшы спяган аб "Coca-Cola". Рэгістрацыя: 25-26 верасня ў Цэнтры турызма (вул. К.Лібічэха, 7). Тэлефон для давадак: 22-05-93, Ігар Драздоў.

Тыднёвік 19
Могилёўскі

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Інфармацыйна-аналітычная газета, заснаваная Могилёўскай гарадской асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОУ".

Зарэгістравана ў Дзяржаўным Цэнтры Рэспублікі Беларусь па друку за № 831.

Газета выходзіць па пятніцах, пераважна на беларускай мове..

НАУЧНО-ПРОИЗВОДСТВЕННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ "БЕЛКОТЛОПРОМ"

ПРЕДЛАГАЕТ:

- современные автоматизированные стальные водогрейные и паровые КОТЛЫ, модульные КОТЕЛЬНЫЕ для отопления объектов бытового и производственного назначения любой производительности;
- РАЗРАБОТКУ проектной документации;
- МОНТАЖ и реконструкцию котельных;
- НАЛАДКУ и пуск котельных.

Тел./факс. (0222) 25-58-77.

АДРАС РЕДАКЦЫІ:
212030 г. Мінск, вул. Першамайская, 6-22.

ТЭЛЕФОНЫ:
31-04-15, 22-97-82